

Корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Насамперед, слід звернути увагу на визначення терміну «корупційне правопорушення», яке наведене у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), відповідно до якої корупційне правопорушення – це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, за яке встановлено кримінальну, дисциплінарну та цивільно-правову відповідальність.

Відповідно до ст. 1 Закону, корупція – це використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди чи прийняття такої вигоди або прийняття обіцянки/ пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей. При цьому, ст. 12 Закону визначено, що у разі виявлення ознак іншого корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) затверджує обґрунтований висновок та надсилає його іншим спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції. Висновок НАЗК є обов'язковим для розгляду, про результати якого має надійти повідомлення не пізніше ніж через 5 днів після отримання повідомлення про вчинене правопорушення.

Виходячи з визначення терміну «корупційне правопорушення», варто зазначити, що за таке діяння законом встановлено кримінальну відповідальність. При цьому, згідно зі ст. 2 Кримінального кодексу України (далі – ККУ, Кодекс), підставою для кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого Кодексом.

Водночас, приміткою до ст. 45 ККУ визначено, що корупційними злочинами, відповідно до цього Кодексу, вважаються злочини, передбачені ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у разі їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені ст. 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 цього Кодексу. Отже, «корупційне правопорушення» у розумінні ККУ визначається як корупційний злочин. У зв'язку з цим, насамперед, під час виявлення ознак такого діяння слід встановити, що воно вчинене (вчиняється, готується до вчинення) суб'єктом злочину, а також що така дія або бездіяльність є суспільно небезпечною та передбачена Особливою частиною Кодексу.

На прикладі ст. 364 ККУ можна зробити висновок, що зловживання владою або службовим становищем визнається злочином (корупційним злочином) у разі наявності 3-х спеціальних ознак у сукупності: використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби; вчинення такого діяння з корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах або в інтересах третіх осіб; заподіяння такими діями істотної шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб.